УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД

В сила от 01.01.2027 г. в универсален пенсионен фонд се създава динамичен, балансиран и консервативен подфонд с различни инвестиционни профили. Видът на всеки подфонд се определя в зависимост от максимално допустимия размер на инвестициите му във финансовиге инструменти с променлив доход, определен с разпоредбата на чл. 137, ал. 3 от КСО. Подфондовете са обособени имущества в универсалния пенсионен фонд и се управляват от дружеството, което го представлява.

ОСИГУРЕНИ ЛИЦА

Общо правило - чл. 127, ал. 1 от КСО

Задължително се осигуряват за допълнителна пенсия в универсален пенсионен фонд лицата, родени след 31 декември 1959 г., ако са осигурени във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на държавното обществено осигуряване, с изключение на лицата, осигуряващи се по реда на чл. 4б.

Задължително се осигуряват за допълнителна пенсия в универсален пенсионен фонд лицата, родени след 31 декември 1959 г., които са избрали да възобновят осигуряването си в универсален пенсионен фонд от фонд „Пенсии“, съответно от фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ по реда на чл. 124а от КСО. (Виж Фиш I.I.6)

Забележка

Не се осигуряват за допълнителна пенсия в универсален пенсионен фонд:

- лицата, избрали да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ от КСО, с увеличена осигурителна вноска в размера на осигурителната вноска за универсален пенсионен фонд;

- служителите в Държавна агенция „Разузнаване“, Служба „Военно разузнаване“ на Министерството на отбраната и Държавна агенция „Национална сигурност“;

- лицата, които по силата на двустранните споразумения в сферата на социалната сигурност, по които Република България е страна, не се осигуряват във фонд „Пенсии“, но са задължително осигурени в друг фонд на държавното обществено осигуряване.

ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

Размер:

В чл. 157, ал. 1, т. 1 от КСО са определени размерите на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд.

Размерът на осигурителните вноски в процент от месечния осигурителен доход е 5 на сто.

Разпределение:

Вноските за универсални пенсионни фондове са фиксирани и се разпределят между осигурителите и осигурените лица, както следва:

- **за сметка на осигуреното лице – 2,2 на сто**
- **за сметка на осигурителя – 2,8 на сто**

• Съгласно чл. 157, ал. 5 от КСО в универсален пенсионен фонд се осигуряват **изцяло за своя сметка** самоосигуряващите се лица и морските лица.

• Съгласно чл. 127, ал. 1 от КСО във връзка с чл. 4, ал. 9 от КСО, в универсален пенсионен фонд се осигуряват **изцяло за своя сметка** и съпрузите на лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 4 от КСО, когато с тяхно съгласие участват в упражняваната от тях трудова дейност.

• Във връзка с разпоредбата на чл. 4а[1] и на основание чл. 127, ал. 1 от КСО, лицата, които извършват дейност по събиране на диворастящи гъби и плодове, се осигуряват в универсален пенсионен фонд **изцяло за своя сметка**.

• Вноските за ДЗПО в универсален пенсионен фонд за лицата по чл. 4, ал. 1, точки 2, 3, 4 и 10 от КСО са **за сметка на държавния бюджет, съответно бюджета на съдебната власт.** Това са:

- държавните служители по ***Закона за държавния служител***;

- съдиите, прокурорите, следователите, държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните служители, както и членовете на Висшия съдебен съвет и инспекторите в инспектората към Висшия съдебен съвет;

- военнослужещите по ***Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България***, резервистите на активна служба и резервистите на срочна служба в доброволния резерв по ***Закона за резерва на въоръжените сили на Република България***, държавните служители по ***Закона за Министерството на вътрешните работи*** и ***Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража***, държавните служители по ***Закона за Държавна агенция "Национална сигурност"***, по ***Закона за Държавна агенция „Разузнаване"*** и по ***Закона за специалните разузнавателни средства***, офицерите и сержантите по ***Закона за Националната служба за охрана***, както и лицата по чл. 69, ал. 6 от КСО (служителите в Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на Министерството на вътрешните работи, изпълняващи някои от дейностите по чл. 17, ал. 2, т. 6 от ***Закона за Министерството на вътрешните работи***);

- кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи по ***Закона за съдебната власт***;

• Във връзка с разпоредбата на чл. 17а[6] от ***Закона за професионалното образование и обучение*** в универсален пенсионен фонд се осигуряват **за сметка на държавния бюджет** учениците, включени в обучение чрез работа (дуална система на обучение).

Срокове за внасяне (чл. 158 от КСО):

Осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване се внасят в сроковете по чл. 7 от КСО. Осигурителните вноски на лицата по чл. 4а, ал. 1 се удържат и внасят по реда на чл. 4а, ал. 7 от КСО (Виж Фиш I.I.7.2).

Осигурителните вноски за ДЗПО в универсален пенсионен фонд и лихвите към тях се събират от Национална агенция за приходите (НАП). Превеждат се в специализирана сметка за задължително допълнително пенсионно осигуряване на НАП, като в 30-дневен срок от постъпването им получените вноски се превеждат по сметка на съответния

Както при провеждането на държавното обществено осигуряване, вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд за работниците и служителите и за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 7 и т. 8 от КСО **стават дължими и когато възнагражденията на осигурените лица са само начислени, но не са изплатени или не са начислени**.

Осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 1, точки 2, 3, 4 и 10 от КСО се дължат върху получените или начислените, но неизплатени брутни месечни възнаграждения по тези правоотношения, но върху не повече от максималния размер на осигурителния доход, определен със ***Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване*** за съответната година и КСО, и не по-малко от минималната месечна работна заплата за страната.

ВНИМАНИЕ

С оглед разпоредбата на чл. 159, ал. 4 от КСО, при наличие на няколко задължения за ДЗПО, до започване на принудителното им събиране, длъжникът може да заяви кое от тях погасява. Ако не е заявил това, погасяването се извършва по реда на чл. 169, ал. 5 и 6 от ***Данъчно-осигурителния процесуален кодекс*** (ДОПК).

Забележка:

Чл. 169, ал. 5 от ДОПК гласи, че в случаите по ал. 4 на същия член, с постъпила сума се погасява задължението от съответния вид, срокът за внасяне на което изтича най-рано към датата на плащането, освен ако в закон не е предвидено друго. Ако срокът за внасяне на две или повече публични задължения от един и същ вид изтича на една и съща дата, те се погасяват съразмерно.

Заявлението е Приложение №2 към чл. 4, ал. 4 от ***Наредбата за реда за избор на осигуряване, внасяне и разпределяне на задължителните осигурителни вноски,***

ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД

Чл. 157, ал. 6 от КСО:

Доходът, върху който се внасят осигурителни вноски за ДЗПО в универсален пенсионен фонд, е дохода, върху който се дължат осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване (Виж Фиш I.I.8).

Вноски за ДЗПО в универсален пенсионен фонд не се дължат и в случаите на чл. 9, ал. 6 и ал. 7 от КСО:

- за времето, през което са полагани грижи за лица с определена чужда помощ, от техните съпруг (съпруга), родител (осиновител) или един от родителите на майката или бащата на лицето с увреждане.

- за периода на наборна или мирновременна алтернативна служба и времето, през което неработеща майка е гледала дете до 3-годишна възраст.

Осигурителни вноски за ДЗПО в универсален пенсионен фонд се дължат от самоосигуряващите се лица **и върху определения годишен осигурителен доход** (Виж Фиш I.I.8.3).

Осигурителният доход, върху който се внасят вноските за ДЗПО в универсален пенсионен фонд, не може да бъде по-висок от максималния размер на осигурителния доход, определен от *Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за*

УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД

ВНИМАНИЕ

<u>Осигурителни вноски за ДЗПО в универсален пенсионен фонд (УПФ) се дължат и в следните случаи:</u>

- за времето, през което лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4 и чл. 4а, ал. 1 от КСО не са работили поради незаконно недопускане или отстраняване от работа или когато са отстранени и в последствие възстановени на работа по реда, определен в специални закони.
За тези периоди вноските за УПФ са изцяло за сметка на осигурителя, а за лицата по чл. 4а, ал. 1 от КСО – вноските се внасят от работодателя.

- за времето, през което лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4 и чл. 4а, ал. 1 от КСО са били без работа поради уволнение, което е признато за незаконно от компетентните органи.
За тези периоди вноските за УПФ са изцяло за сметка на осигурителя, а за лицата по чл. 4а, ал. 1 от КСО – вноските се внасят от работодателя.

- за времето, през което трудоустроеното лице не работи, тъй като не му е предоставена подходяща работа от осигурителя съобразно предписанията на здравните органи.
В този случай вноските за УПФ са изцяло за сметка на осигурителя.

- когато лицето е получавало обезщетение за времето, през което е останало без работа, по ***Кодекса на труда***, ***Закона за държавния служител*** и ***Закона за висшето образование***.

В изброените случаи вноските за УПФ се разпределят между осигурителите и осигурените лица по чл. 157, ал. 1, т. 1 от КСО, а когато е предвидено в специален закон, вноските са изцяло за сметка на държавния бюджет.